

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

XX. De virtutibus Christianorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
 Æolus armatas hyemes, cui militat aether,
 Et conjurati veniunt ad classica venti.

Micronym.
 adv. Vigilant.
 cap. 4.

De virtuti-
 bus Christi-
 anorum.

Plin. libr. 10.
 Epist. 97.

Tertull. Apol.
 cap. 2.

Arrian. Epist.
 libr. 2. cap. 9.

Galen. De dif-
 ferentia pul-
 suum. libr. 3.

Marc. Aurel.
 libr. 11.

Cod. Theod. l.
 16. Tit. 2. De
 Episc. Eccl. &
 Cleric. leg.
 41. & 42.
 Euseb. Hist.
 l. 4. c. 12. Xi-
 phil. Anton.
 Pio.
 Zonar. Tom. 1.
 in Anton. Pio.

Ad Martyrum sepulcra mirificam sese vim exeruisse identidem, & naturæ vires supe-
 rasse, non infirmitati sunt Porphyrius, & Eunomius, sed Dæmonum præstigiis tribuerunt.

XX. Jam vero Christianorum pietas, assidua ad Deum conciliandum preces, in-
 signis hominum omnium caritas, mirabilis in suppliciis tolerandis constantia, inexpu-
 gnabilis fides, & ab omni scelere contagione integer animus, tam claris Ethni-
 corum testimoniis expressa sunt, ut ne ipsa quidem contradicere possit pertinacia.

Quid enim ad horum testificationem illustrius nobili illa Plinii ad Trajanum epi-
 stola, qua se tormentis adhibitis Christianorum crimina quævisse ait, nec aliud re-
 perisse quicquam, quam cæcus ipsorum antelucanos, carmina Christo quasi Deo de-
 cantata, sanctum scelere vitandorum etiam adhibito sacramento propositum, cibi
 una capiendi consuetudinem? Damnat tantum superstitionem pravam & immodicam,
 tum & perviciam ac inflexibilem obstinationem, nos singularem pietatem ac fidem,
 tum & invictam fortitudinem, & in proposito servando perseverantiam ac firmitatem
 interpretamur. Itaque Rescripto suo Christianos conquiri vetuit Trajanus, delatos

puniti iussit. Quod ipsum tamen ut iniquum merito carpit Tertullianus: frustra ob-
 loquente Balduino Jurisconsulto, quasi ita etiam Christianos beneficio obstrinxerit
 Trajanus, qui pejora adversus eos non decreverit. Nam sic quoque benefici erga via-
 tores dicendi erant Sciron & Procrustes, qui quos misere necabant, crudelius etiam
 tortos poterant interficere. Scripsit item ad Hadrianum Serenius Gravianus Pro-
 consul Asiæ, iniquum esse Christianos nullius criminis reos indicta causâ in vulgi
 gratiam trucidari. Rescripsit Imperator ad Minutium Fundanum Serenii successorem,
 jubere se, si quid adversus leges admissum esset à Christianis, id ab illis animadverti; sin
 per calumniam accersiti essent, delatorem ipsum pro criminis gravitate pœnas luere.

Hoc rescriptum Apologeticis suis ad Antoninum, Aurelium, & Verum Imperatores
 intexuerunt, & celebrarunt Justinus, & Melito Sardinianus, viri æquales temporum il-
 lorum, res atque sua gestas, & vulgo notas palam referentes, cum eos ipsos alloque-
 rentur, quorum intererat præcipue harum rerum veritatem habere perspectam. Sabilita-
 tem quoque, & *ἀδελφότητα* Christianorum, licet aliud agens, summopere tamen extol-
 lit Arrianus Philosophus, sub Hadriano Imperatore doctrinæ fama conspicuus. Hac

enim præcipue nota discerni ait τὰς ἐξουσίους τὸν ἴπὸν ὑπακούσαντες, hoc est, ba-
 ptismo rite initiatos, ab iis qui licet baptismo tincti essent, Christi tamen fidem ore tan-
 tum, non operibus profitebantur, si constantem animum & firmum, non varium & an-
 cipitem præ se ferrent. Galenus quoque, cum Medicorum, & Philosophorum quorum-
 dam pertinaciam notare vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,
 quam illi meliorem sententiam vellet, citius ait Christianos religionem suam ejuratos,

lemma Epistola ipsius, quemadmodum representatur ab Eusebio.) Hac epistola Christianorum commendatur pietas, & constantia in toleranda morte potius, quam ut Ethnicorum impietati obsequantur; tum & fortitudo in periculis; præcipue vero cum terra motibus quassaretur; quo tempore animo concidentibus Ethnicis, tum maxime Deo confidebant Christiani. Addit Imperator complures Provinciarum Rectores ad Patrem suum de iis scripsisse, ipsumque adeo Rescriptis suis cavisse, ne quis negotium iis facefset, nisi adversus Imperium quidpiam molerentur; se Constitutionem eandem velle servari, delatos Christianismi nomine absolvi, delatores puniri. Hoc decreto adductus videtur Melito Sardinus, ut in Apologia ad eundem Imperatorem, ipsum diceret idem cum patre Antonino, & avo Hadriano de Christianis sentire. Quippe & Rescripto ad civitates Græcas veterat Antoninus Pius tumultus adversus Christianos concitari. Laudatur id Rescriptum ab hoc ipso Melitone in eodem Apologetico, & à Marco etiam Imperatore in commemorata superius Epistola ad Commune Asia. Cum ergo Apollonium data Christo fidei accusasset quidam, crurifragium & capitale supplicium adversus accusatorem decretum est; uti narrat Eusebius. Lucianus quoque, pietatis omnis ac religionis derisor, cum Christianam traducere vult, tum eam vel maxime extollit: nam in libello adversus Peregrinum Philosophum, qui ad Christi castra transferat, eoque nomine fuerat in carcerem detrusus, summa Christianos eum caritate ac liberalitate profecutos fuisse ait, pias mulieres custodiae foribus assedisse, viros consolandi & adjuvandi gratia à Communi Christianorum legatos somnum una & cibum cepisse: summa id eos alacritate facere solitos, cum aliquid ejusmodi incidisset, neque labori aut bonis parcere, universa in egenos prompto animo profundere, mortem contemnere & sponte obire, se quippe futuros immortales sperare; sic à suarum legum latore accepisse, uno eos inter se germanitatis vinculo obstrictos esse; & postquam semel à Diis Ethnicorum desciverunt, ad ejus præscriptum vitam instituerunt, & debitum ei cultum ac honorem exhibuerunt, tum vero sua omnia præ eo parvifacere, & sibi, Christianisque reliquis communia dicere. Quæ omnia ab impuro Sophista in Christianorum opprobrium jacta, vera agnoscimus, summoque ipsis honori esse arbitramur. Clariora etiam reperias in Dialogo, qui inscribitur Philopatris, & Luciani nomen præ se fert: Christi quippe & Christianorum nominatum meminit, plurima profert ex Evangelio, & Apocalypsi Johannis, ex Actis Apostolorum, & ex Epistolis Pauli, cujus os & habitum depingit, & evedionem in calum refert. Christum appellat Chrestum, pro temporum illorum more, quo nomen istud à bonitate, non ab unctione ductum credebatur ab Ethnicis, apud quos ungenitorum Sacerdotum aut Regum mos erat inusitatus. Illud ex Suetonio, & Galeno, & ex vetustissimis Ecclesie Doctoribus, Justino, Theophilo Antiocheno, Clemente Alexandrino, Tertulliano, & Lactantio intelligitur. Error fortasse ductus est ex inolefcente jam tum apud aliquos perverfo illo more confundendæ pronuntiationis Græcarum vocalium η & ι, quem ab Æolibus Latine linguæ auctoribus profectum suspicor, quibus ι in η mutare proclive fuisse tradunt Grammatici. Ex eadem prava iotacismi consuetudine factum reor, ut Veteres scripserint, χριστός, cum diphtongo. Ex Christianarum autem rerum periticia, quæ major in hoc Dialogo, quam in reliquis Luciani scriptionibus elucet, colligi potest eum alterius esse auctoris.

XXI. Cæterum ex Luciani Pseudomanti, & libello De morte Peregrini, sed & multo magis ex Tranquilli, Plinii, & Taciti memoratis testimoniis discere licet, quanta incrementa Christiana jam res cepisset. Quo pertinet L. Seneca, his etiam temporibus antiquioris, adversus Judæos, quorum nomine tunc Christiani vulgo cogniti erant, expostulatio, quam refert Augustinus: *Interim usque eo sceleratissima gentis consuetudo convuluit, ut per omnes jam terras recepta sit. Victi victoribus leges dederunt.* Quæ verba in suum Itinerarium transtulit Numatianus, de Christianis sub Judæorum nomine sic differens:

*Latius excise gentis contagia serpunt,
Victoresque suos natio victa premit.*

Idem de Judæis à Dione proditum est: καὶ ὅτι, inquit, καὶ ὅσα τῶν ἐθνικῶν τὸ νόστον, κολυθεῖν μὴ ποδῶν, ἀλλ' ἐνδὸν ἢ ἐν τῷ σώματι, ὡς καὶ ἐς παρρησίαν ἢ νομίως ἐκινῆσαι. Est etiam apud Romanos genus istud, imminutum quidem sepe numero, adeo tamen auctum, ut vim legum pervicerit. Quamobrem Tertullianus in Apologetico, multitudinem Christianorum, innocentie ipsorum argumentum esse dicit; quippe non solum bello cuilibet pares ipsos fore, si arma sumere vellent; sed inermes etiam Reipublice plurimum esse nocituros ἀνομιῇ & ἀνομίᾳ, secessione solum facta; quæ si fieret, ad magnam solitudinem ac vastitatem Romanum Imperium fuisse rediturum. Invalescente itaque Christiana secta, Reipublicæ metuentes magistratus, novi dogmatis

E ij

Euseb. Hist. lib. 4. cap. 13.

Euseb. Hist. lib. 4. cap. 26.

Euseb. Hist. l. 5. cap. 22.

Sueton. Claud. cap. 25. Galen. De diff. fer. pulsuum, lib. 3.

Justin. Apol. 2. Theoph. ad Autol. lib. 1. Clemens Alex. Strom. 2. Tertull. Apol. cap. 3. Lactant. Instit. lib. 4. cap. 7. Constantin. Orat. ad ecclesiam Sanct. c. 18. in Acrostichid.

De Christiane Religionis incrementis, & Christianorum martyriis. Augustin. De Civit. Dei, lib. 6. cap. 11. Rutil. Numat. lib. 1. Itin.

Dio. lib. 37. Xiphil. Pompetio.

Tertull. Apol. cap. 37.